

Костюченко Н. П.
аспірант кафедри світового господарства
і міжнародних економічних відносин
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Kostiuchenko N. P.
PhD Student of World Economy
and International Economic Relations Department
Odessa I. I. Mechnikov National University

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ПОДОЛАННЯ БЕЗРОБІТТЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В ЄС ПІД ЧАС ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

FIGHTING UNEMPLOYMENT USING MONETARY POLICY INSTRUMENTS POSSIBILITIES EVALUATION IN EU DURING FINANCIAL CRISIS

Анотація. У статті розглянуто науково-методичні підходи до аналізу взаємозалежності грошово-кредитної політики та зайнятості в національних економіках. Визначено вплив відсоткової ставки, ВВП, ставки заробітної плати, індексу споживчих та виробничих цін, промислового виробництва та обмінного курсу на рівень безробіття у Литві, Латвії та Естонії. Запропоновано шляхи використання досвіду країн ЄС в Україні.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, Європейський Союз, зайнятість, безробіття, відсоткова ставка, ВВП, ставка заробітної плати, індекс споживчих та виробничих цін, промислове виробництво, обмінний курс.

Постановка проблеми. Одним із найголовніших завдань проведення грошово-кредитної політики в умовах посткризового розвитку є підтримання високого рівня зайнятості населення, що, своєю чергою, гарантує високий рівень добробуту населення і, як наслідок, економічне зростання країни. Серед чинників економічного зростання одним із ключових виступає ситуація на ринку праці, динаміка якого свідчить як про тенденції розвитку національного господарства та його сучасну структуру, так і про перспективи підвищення міжнародної конкурентоспроможності економіки в майбутньому. Саме тому вивчення впливу грошово-кредитної політики на зайнятість у країні, зокрема в Європейському Союзі, якій є стратегічним партнером України, є актуальним, має наукову та практичну цінність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні теоретико-методологічні та практичні аспекти грошово-кредитної політики та її вплив на соціально-економічний розвиток країн відображено в роботах вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких: А. Шерон, Ф. Лангот, А. Трігарі, К. Кристофель, Т. Лінцерт, П. Даймонд, Д. Мортенсен, Х. Пісаридес, В. Козюк, В. Мельник та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Високо оцінюючи наявні наукові здобутки, слід наголосити, що подальшого розвитку потребують питання, пов'язані з уточненням теоретичних засад грошово-кредитної політики в контексті її впливу на зайнятість, зокрема в країнах Європейського Союзу. Практична цінність дослідження полягає в тому, що досвід країн ЄС може бути використаний в Україні на шляху її євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Грошово-кредитна політика держави напряму пов'язана з майбутніми економічними показниками зростання в країні. Сприятливий інвестиційний клімат, розвиток та створення нових галузей економіки – це наслідки проведення ефективної грошово-кредитної політики. Дослідимо

науково-методичні підходи, що склалися у зарубіжній і вітчизняній науці, щодо визначення взаємозалежності між грошово-кредитною політикою та рівнем зайнятості населення. Сьогодні у фінансово-економічній науковій літературі існує багато підходів до дослідження впливу грошово-кредитної політики на рівень зайнятості населення.

Такі вчені, як П. Даймонд, Д. Мортенсен та Х. Пісаридес, створили модель ДМП (DMP), яка дає змогу зрозуміти, як державне регулювання та економічна політика впливають на формування цін, зарплат і безробіття. Вивчаючи вплив продуктивності на ринок праці, Х. Пісаридес дійшов висновку, що негативні економічні шоки значно сильніше провокують поглиблення безробіття, ніж економічне зростання підвищує показники зайнятості. Статистика підтвердила очевидне: роботодавцю легше провести скорочення штатів, ніж згодом набрати нову команду [6]. Важливою працею Х. Пісаридеса є «Створення та скорочення робочих місць у теорії безробіття» разом із Д. Мортенсеном, яка була опублікована в останній версії в 1994 р. Запропонована у цій роботі модель Мортенсена-Пісаридеса значно вплинула на сучасну макроекономіку та нині є однією з головних моделей економіки [7].

А. Шерон та Ф. Лангот у своєму дослідженні показують, як крива Беверіджа (негативна кореляція між вакансіями та безробіттям) та крива Філіпса (негативна кореляція між інфляцією та безробіттям) можуть співіснувати за наявності технології та монетарних шоків [1].

Праця А. Трігарі, К. Кристофеля та Т. Лінцера послабила припущення щодо гнучких заробітних плат. Було введено різні форми жорсткості номінальної та реальної заробітної плати [2]. Динаміка працевлаштування за Кристофелем та Лінцером подана у такому рівнянні:

$$\dot{n}_t = (1 - \rho)^{nt-1} + \rho m^{t-1} \quad (1.2.40).$$

Монетарна політика у цьому разі проводитиметься, використовуючи короткочасну номінальну відсоткову ставку як інструменту політики.

Центральні банки низки розвинених країн, у тому числі США, Канади та Великобританії, покладаються на відсоткові ставки, а не на грошову масу як основного інструменту грошово-кредитної політики. Це також стосується Європейського центрального банку. Для європейської економіки крива LM не підходить. Замість цього використовується аналіз, який згенерував криву ЦПС (цільової відсоткової ставки), яка у додатку до кривої IS визначає сукупний попит у моделі (аналіз IS-LM та IS-IRT). Якщо центральний банк установлює відсоткову ставку як свій екзогенний інструмент грошово-кредитної політики, то він повинен бути готовим надати ту суму грошей, яка вимагається за встановленою відсотковою ставкою. Він може зробити це за допомогою відповідних змін у грошовій базі двома способами: чи за своїм бажанням, чи дозволивши комерційним банкам запозичувати у нього. У цьому разі грошова маса стає ендегенним фактором для економіки.

Базуючись на результатах дослідження вчених щодо взаємозалежності між ринком праці та фінансовими показниками, пропонується модель, в яку входить показник відсоткової ставки, який, на думку багатьох учених, пов'язаний із рівнем безробіття.

Для аналізу виберемо країни такі, як Литва, Латвія та Естонія. Для дослідження побудуємо регресійні моделі за методом OLS, використовуючи дані із сайту Міжнародного валютного фонду [8] та Європейського центрального банку [9] з 2000 по 2015 р.

Для визначення показників, які впливають на рівень зайнятості у кожній із країн, побудуємо кореляційно-регресійну модель за методом OLS.

Інформація про змінні знаходиться в табл. 1. Для визначення показників, які впливають на рівень зайнятості в Литві, побудуємо кореляційно-регресійну модель за методом OLS. Загалом, рівняння регресії у стандартизованому вигляді має такий вигляд:

$$UER = -3,68GDPN - 32,4WR + 19,8PPI + 32,6CPI + 6,65PROD - 9,11IR - 9,83CUR$$

$$(0,32065^*) (1,0451^*) (2,5987^*) (3,0179^*) (1,0499^*) (-7,4643^*) (1,5141^*)$$

$$R^2 = 0,82 \quad F_{stat} = 16,024$$

Таблиця 1

Інформація про змінні, які використані для будівництва кореляційно-регресійних моделей

Показник	Показник (міжнародні найменування)	Показник (переклад на українську)
Y	Unemployment rate (UER)	Рівень безробіття
X1	Gross Domestic Product, Nominal (GDPN)	ВВП, номінальний
X2	Wage Rates (WR)	Ставка заробітної плати
X3	Product Price Index, All Commodities (PPI)	Індекс виробничих цін, всі товари
X4	Consumer Price Index, All Commodities (CPI)	Індекс споживчих цін, усі товари
X5	Industrial Production (PROD)	Промислове виробництво
X6	Interest Rates, Discount Rate (IR)	Відсоткова ставка
X7	National Currency per US dollar (CUR)	Національна валюта за долар США

Коефіцієнт детермінації дорівнює 82,3756%, отже, варіація результативної ознаки Unemployment Rate у середньому на 82,3756% пояснюється за рахунок варіації факторних ознак, включених у модель. Інформація про змінні знаходиться в табл. 2. Ці коефіцієнти показують, на скільки відсотків змінюється результативна ознака за збільшення відповідної факторної ознаки на 1%.

Порівнюючи коефіцієнти еластичності за абсолютним розміром, можливо відзначити, що результативна ознака Unemployment Rate найбільш чутлива до факторної ознаки Consumer Price Index.

Таблиця 2

Коефіцієнти еластичності, отримані з моделі, для Литви

Факторна ознака	Зміна результуючої ознаки (%)
Gross Domestic Product, Nominal	-0,305
Wage Rates	-2,67
Producer Price Index, All Commodities	1,65
Consumer Price Index, All Commodities	2,71
Industrial Production	0,554
Interest Rates, Discount Rate	-0,703
National Currency per US dollar	-0,821

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Порівнюючи коефіцієнти b_i за абсолютним значенням, робимо висновок, що найбільший вплив на результативну ознаку Unemployment Rate має результативна ознака Consumer Price Index (CPI) у Литві. Загалом отримуємо наступну таблицю за рангом впливу (табл. 3). У Литві вплив зростання ВВП на рівень безробіття дуже незначний, із точки зору коефіцієнта Стьюдента показник зовсім незначущий, однак у моделі він присутній для порівняння з іншими моделями серед інших країн.

Таблиця 3

Ранг впливу

Ранг впливу	Ознака
1	Consumer Price Index, All Commodities (CPI)
2	Wage Rates (WR)
3	Producer Price Index, All Commodities (PPI)
4	National Currency per US dollar (CUR)
5	Interest Rates, Discount Rate (IR)
6	Industrial Production (PROD)
7	Gross Domestic Product, Nominal (GDPN)

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Незважаючи на його невелику значимість, показник має різноспрямовану динаміку з показником рівня безробіття, іншими словами, зростання номінального ВВП впливає позитивно на збільшення зайнятості, що вкладається у логічну картину.

Вплив зростання заробітних плат у країні на безробіття також незначний, якщо виходити зі значень коефіцієнтів кореляції, однак якщо звернути увагу на коефіцієнт еластичності та на коефіцієнт за факторної ознаки в стандартизованому рівнянні регресії, то стає ясным, що це один із найважливіших факторів впливу на рівень безробіття. У Литві, як і в інших прибалтійських країнах, до та після вступу до ЄС, внутрішній ринок праці був тісно пов'язаний із зовнішнім, у даному разі – загальноєвро-

Таблиця 4

Коефіцієнти еластичності, отримані з моделі, для Латвії

Факторна ознака	Зміна результативної ознаки (%)
Gross Domestic Product, Nominal	-1,61
Wage Rates	1,6
Producer Price Index, All Commodities	-2,03
Consumer Price Index, All Commodities	3,05
Industrial Production	0,0713
Interest Rates, Discount Rate	0,132
National Currency per US dollar	0,617

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Порівнюючи коефіцієнти b_i за абсолютним значенням, робимо висновок, що найбільший вплив на результативну ознаку Unemployment Rate має результативна ознака Consumer Price Index, All Commodities у Латвії. Загалом отримуємо таблицю за рангом впливу (табл. 5).

Таблиця 5

Ранг впливу

Ранг впливу	Ознака
1	Consumer Price Index, All Commodities (CPI)
2	Producer Price Index, All Commodities (PPI)
3	Gross Domestic Product, Nominal (GDPN)
4	Wage Rates (WR)
5	National Currency per US dollar (CUR)
6	Interest Rates, Discount Rate (IR)
7	Industrial Production (PROD)

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Зростання номінального ВВП Латвії має досить значний позитивний вплив на ріст рівня зайнятості. Цей зв'язок є логічним, тому що розвиток економіки країни веде до створення нових робочих місць. Однак для Латвії (оскільки країна внаслідок кризи відчувала спад ВВП) справедлива й зворотна залежність: спад номінального ВВП супроводжувався зростанням рівня безробіття. Збільшення індексу виробничих цін призводить до скорочення безробіття.

Зростання заробітної плати в країні призводить, згідно з моделлю, до зростання рівня безробіття, однак слід розуміти, що ці показники пов'язані опосередковано. Зростання заробітних плат викликане загальною тенденцією розвитку економіки після вступу Латвії до ЄС, однак слід розуміти, що модернізація економіки, а також масштабна деіндустріалізація, залишили «за бортом» значну кількість спеціалістів, що призвело до зростання рівня безробіття. Зростання цін на товари для промисловості негативно корелює з показником рівня безробіття, що говорить про те, що має місце певне зростання економічного потенціалу. При цьому показник промислового росту односпрямований із показником рівня безробіття (також як і в Литві), іншими словами, промисловий ріст збільшує рівень безробіття. Це – наслідок застарілих промислових потужностей у країні. Зростання рівня цін на споживчі товари односпрямований зі зростанням рівня безробіття. Це може свідчити про приховану стагфляцію.

Чим вища відсоткова ставка, тим вищий рівень безробіття. Це пов'язано як із привабливістю депозитів для населення, так і з тим, що розвиток банківського сектору після вступу до ЄС призвів як до зниження відсоткової

пейським. Можливість знайти роботу в період постсоціалістичної трансформації країни була не в останню чергу пов'язана з від'їздом за кордон через низький рівень заробітних плат на внутрішньому ринку. Зростання рівня заробітних плат, своєю чергою, призупинило тенденцію трудової еміграції та знизило рівень безробіття в країні, тому між показниками зворотній зв'язок. Щодо впливу індексів споживчих та виробничих цін, то треба зазначити, що обидва показники впливають доволі сильно, та їх зростання виникає паралельно з ростом рівня безробіття. У теорії зростання індексу виробничих цін повинно вказувати на економічний підйом та бути різноспрямованим із показником безробіття. Зростання індексу споживчих цін може впливати на зайнятість як позитивно, так і негативно. У першому випадку він відображає ріст цін під час економічного підйому, у другому – інфляцію вище рівня, зумовленого економічним зростанням під час економічного спаду. Виходячи з картини, отриманої в Литві, то у цій країні економічне зростання не встигає за інфляцією, а можливо, що навіть потенціал країни знижується на фоні зростання цін. Це веде за собою зростання рівня безробіття. Показник зростання промислового виробництва в Литві впливає на рівень безробіття не дуже сильно, однак односпрямовано. Це говорить про те, що промисловий потенціал країни застарів та його розвиток знижує необхідність у робочій силі.

Схожа картина спостерігається в Латвії, тільки тут зв'язок між показниками набагато тісніший. Зв'язок між відсотковою ставкою та рівнем безробіття негативний. Це означає, що зниження відсоткової ставки веде за собою зростання рівня безробіття. Така ситуація характерна для країн, де існує розрив між банківською відсотковою ставкою та прибутковістю інших загальнодоступних інвестиційних інструментів. Наприклад, якщо здача квартири у винайм приносить набагато більший прибуток, ніж депозит, то зниження відсоткової ставки визиває набагато більший інтерес до такого виду інвестицій. При цьому такі інвестори цілком можуть бути офіційно безробітними. Вплив курсу національної валюти до вступу Литви до зони євро має від'ємний знак. Це говорить про те, що девальвація приносила плоди у вигляді зростання рівня зайнятості, та навпаки. Це нормальна ситуація для малої відкритої економіки, яка відносно швидко пристосовується до кон'юнктури зовнішніх ринків, оскільки девальвація могла призвести до зростання експорту і, як наслідок, економічного зростання в країні. Однак, як показують дані, для Литви була скоріш характерна поступова ревальвація, що знижує рівень зайнятості.

Для визначення показників, які впливають на рівень зайнятості в Латвії, побудуємо кореляційно-регресійну модель за методом OLS. Загалом рівняння регресії у стандартизованому вигляді має такий вигляд:

$$UER = -38,5GDPN + 38WR - 43PPI + 65,2CPI + 1,48PROD + 3,91IR + 12,5CUR$$

$$(5,4344^*) (7,6475^*) (7,7227^*) (9,1696^*) (3,5654^*) (-4,5268^*) (-3,1118^*)$$

$$R^2 = 0,85 \quad F_{stat} = 58,229$$

Коефіцієнт детермінації дорівнює 85,5218%, отже, варіація результативної ознаки Unemployment Rate у середньому на 85,5218% пояснюється за рахунок варіації факторних ознак, включених у модель. Інформація про змінні знаходиться в табл. 4. Порівнюючи коефіцієнти еластичності за абсолютним розміром, можна зазначити, що результативна ознака Unemployment Rate найбільш чутлива до факторної ознаки Consumer Price Index.

ставки, так і до зниження рівня безробіття. Однак девальвація національної валюти діє на ринок праці негативно. Це дає привід говорити, що вступ до зони євро, де валюта країни втратила можливість девальвації щодо інших валют країн – головних торговельних партнерів, вплине скоріш позитивно на ринок праці.

Для визначення показників, які впливають на рівень зайнятості в Естонії, побудуємо кореляційно-регресійну модель за методом OLS. Загалом рівняння регресії у стандартизованому вигляді має такий вигляд:

$$UER = -48,8GDPN + 211WR + 89,2PPI - 68,5CPI - 4,3PROD + 0,0916IR + 16,7CUR$$

$$(-1,6173^*) (0,38652^*) (0,74197^*) (0,6392^*) (-1,1036^*)$$

$$(0,59929^*) (3,9017^*)$$

$$R^2 = 0,86 \quad F_{stat} = 53,962$$

Коефіцієнт детермінації дорівнює 86,293%, отже, варіація результативної ознаки Unemployment Rate у середньому на 86,293% пояснюється за рахунок варіації факторних ознак, включених до моделі. Інформація про змінні знаходиться в табл. 6. Порівнюючи коефіцієнти еластичності за абсолютним розміром, можна відзначити, що результативна ознака Unemployment Rate найбільш чутлива до факторної ознаки Wage Rates.

Таблиця 6

Коефіцієнти еластичності, отримані з моделі, для Естонії

Факторна ознака	Зміна результативної ознаки (%)
Gross Domestic Product, Nominal	-1,7
Wage Rates	8,3
Producer Price Index, All Commodities	3,46
Consumer Price Index, All Commodities	-2,62
Industrial Production	-0,167
Interest Rates, Discount Rate	0,00318
National Currency per US dollar	0,654

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Порівнюючи коефіцієнти b_i за абсолютним значенням, робимо висновок, що найбільший вплив на результативну ознаку Unemployment Rate має результативна ознака Wage Rates в Естонії. У цілому отримуємо таблицю за рангом впливу (табл. 7).

Таблиця 7

Ранг впливу

Ранг впливу	Ознака
1	Wage Rates (WR)
2	Producer Price Index, All Commodities (PPI)
3	Consumer Price Index, All Commodities (CPI)
4	Gross Domestic Product, Nominal (GDPN)
5	National Currency per US dollar (CUR)
6	Industrial Production (PROD)
7	Interest Rates, Discount Rate (IR)

Джерело: розраховано автором на основі [8; 9]

Серед усіх країн Прибалтики в Естонії зростання ВВП оказує найбільший вплив на рівень безробіття: чим більший ріст, тим вища зайнятість. Це позитивний факт, який свідчить про те, що розвиток економіки країни проходить рівномірно, не створюючи зайвих надлишків та дефіци-

тів на ринку. Це підтверджує і те, що зростання рівня цін на споживчі товари різноспрямоване з показником безробіття. Іншими словами, інфляція в Естонії – відображення економічного росту країни.

Тим не менш, зростання рівня заробітної плати тісно пов'язане зі зростанням рівня безробіття, і цей зв'язок прямий, а коефіцієнт еластичності досить значущий. Таким чином, ми бачимо, що зі зростанням рівня заробітних плат зменшується кількість робочих місць. З одного боку, це свідчить про покращення якості зайнятих трудових ресурсів, з іншого – про те, що багато естонців перестають відповідати зростаючим критеріям якості, які ставляться перед робочою силою, та не можуть знайти роботу. Зростання індексу виробничих цін збільшує рівень безробіття. Це говорить про те, що промисловість – не найсильніша галузь економіки Естонії. Проте та промисловість, яка є, генерує достатній потенціал для ринку праці, про що говорить від'ємне значення показника Industrial Production. При цьому слід розуміти, що його вплив на залежну змінну залишається вкрай незначущим. Менш значущим є лише вплив відсоткової ставки. Він знаходиться на рівні статистичної помилки. Так само як і в Латвії, девальвація національної валюти діє на ринок праці негативно. Отже, також як і для Латвії, вступ до зони євро повинен мати додатковий тиск на рівень безробіття.

Висновки. По-перше, регулювання рівня зайнятості за допомогою інструменту відсоткової ставки у групі Балтійських країн не є ефективним. У Латвії та Естонії зв'язок позитивний, але знаходиться на рівні математичної помилки. У Латвії визначено найтісніший зв'язок між показником безробіття та відсоткової ставки, але він є зворотнім. Це означає, що зниження відсоткової ставки веде за собою зростання рівня безробіття. Така ситуація характерна для країн, де існує розрив між банківською відсотковою ставкою та прибутковістю інших загальнодоступних інвестиційних інструментів. Девальвація національної валюти діє на ринок праці негативно. Це дає привід говорити, що вступ до зони євро, де валюта країни втратила можливість девальвації щодо інших валют країн – головних торговельних партнерів, вплине скоріш позитивно на ринок праці.

По-друге, більш значущими показниками виступають індекс споживчих цін (у Литві та Латвії), а також ставка заробітної плати (в Естонії та Литві). Зростання індексу споживчих цін може впливати на зайнятість як позитивно, так і негативно. У першому випадку він відображає ріст цін під час економічного підйому, у другому – інфляцію вище рівня, зумовленого економічним зростанням під час економічного спаду. Виходячи з картини, отриманої у Литві, економічне зростання не встигає за інфляцією, а можливо, що навіть потенціал країни знижується на фоні зростання цін. Це веде за собою зростання рівня безробіття. Зростання рівня заробітної плати тісно пов'язане зі зростанням рівня безробіття. Ми бачимо, що зі зростанням рівня заробітних плат зменшується кількість робочих місць. З одного боку, це свідчить про покращення якості зайнятих трудових ресурсів, з іншого – про те, що працездатне населення більше не відповідає зростаючим критеріям якості в ЄС, які ставлять перед робочою силою, та не може знайти роботу.

По-третє, у всіх країнах Балтійської групи показник зростання номінального ВВП має досить значний позитивний вплив на зростання рівня зайнятості, що відображає рівномірний рівень розвитку економіки країн.

Стосовно України, зважаючи на досвід балтійських країн, які стали членами ЄС, то можна дати такі рекомендації:

дації. Передусім Україна повинна розвивати економічний потенціал країни, збільшуючи обсяги номінального ВВП. По-друге, необхідно створювати нові робочі місця, займа-

тися підготовкою висококваліфікованих кадрів, беручи до уваги вимоги та стандарти Європейського Союзу щодо конкурентоспроможності робочої сили.

Список використаних джерел:

1. Chéron A., Langot F. The Phillips and Beveridge curves revisited // *Economics Letters*. – 2000. – Т. 69. – №. 3. – Р. 371–376.
2. Christoffel K. P., Linzert T. The role of real wage rigidity and labor market frictions for unemployment and inflation dynamics. – 2005.
3. Diamond P.A. Proposals to Restructure Social Security // *Journal of Economic Perspectives*. – 1996. – Vol. 10. – Р. 67–88.
4. Mortensen D.T. Wage Dispersion in the Search and Matching Model // *American Economic Review: Papers & Proceedings*. – 2010. – Vol. 100. – Р. 338–342.
5. Pissarides C.A. The Unemployment Volatility Puzzle: Is Wage Stickiness the Answer? // *Econometrica*. – 2009. – Vol. 77. – Р. 1339–1369.
6. Pissarides C. A. *Equilibrium unemployment theory*. – MIT press, 2000.
7. Pissarides C., Mortensen D.T. Job creation and job destruction in the theory of unemployment // *The review of economic studies*. – 1994. – Т. 61. – №. 3. – С. 397–415.
8. Сайт Міжнародного валютного фонду, IFS Statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.imf.org/?sk=5dabaff2-c5ad-4d27-a175-1253419c02d1>.
9. Сайт Європейського центрального банку, European Central Bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecb.int/ecb/html/index.en.html>.

Анотація. В статті розглянуті науково-методическі підходи к аналізу взаємозависимости денежно-кредитной политики и занятости в национальных экономиках. Определено влияние процентной ставки, ВВП, ставки заработной платы, индекса потребительских и производственных цен, промышленного производства и обменного курса на уровень безработицы в Литве, Латвии и Эстонии. Предложены пути использования опыта стран ЕС в Украине.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, Европейский Союз, занятость, безработица, процентная ставка, ВВП, ставка заработной платы, индекс потребительских цен, индекс производственных цен, промышленное производство, обменный курс.

Summary. The paper deals with the scientific and methodological approaches to the analysis of the interdependence of monetary policy and employment in national economies. The influence of exchange rate, GDP, wage rate, consumer price index, production price index, production and exchange rate on the level of unemployment in Lithuania, Latvia and Estonia was discovered. The ways to use the experience of the EU countries in Ukraine have been suggested.

Key words: monetary policy, the European Union, employment, unemployment, exchange rate, GDP, wage rate, consumer price index, production price index, production and exchange rate.